

за запахами слідів; б) пошуку вибухівки, вибухових пристроїв та вогнепальної зброї; в) пошуку наркотичних засобів, наркотичних речовин та прекурсорів; г) пошуку трупів чи їх залишків тощо; 10) проведення організаційно-методичних зборів особового складу кінологічної служби, спеціальних і спортивних заходів (кінологічних змагань, відкритих тестувань тощо) з перевірки робочих якостей службових собак. Проведення тестувань всіх собак ГУНП (двічі на рік), вжиття заходів щодо вдосконалення професійної майстерності працівників кінологічної служби; 11) здійснення племінної роботи, відтворення й вирощування собак з високими робочими та екстер'єрними якостями, проведення встановленого порядку обліку цієї роботи; 12) організація роботи з поточного й перспективного розвитку й ефективного використання можливостей кінологічної служби в підрозділах територіального органу поліції, ведення службової документації з цих питань; 13) інспектування (перевірка) всіх органів і підрозділів територіального органу поліції з питань використання службових собак в протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку, їх утримання (годування, ветеринарне обслуговування, розміщення тощо).

Отже, всебічне удосконалення діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України сприятиме ефективному використанню можливостей кінологічної служби в протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку, а також охорони прав і свобод людини.

Список бібліографічних посилань

1. Серховець С. В. Формування готовності майбутніх офіцерів правоохоронних органів до кінологічного забезпечення оперативно-службової діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2016. 261 с.
2. Про затвердження Концепції розвитку кінологічних служб центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, та Національної гвардії України до 2020 року : наказ МВС України від 24.05.2017 № 442 // Document.ua : база даних. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-konceptsiyi-rozvitku-kinologichnih-sluzhb-doc313833.html> (дата звернення: 20.10.2019).
3. Сківський І. О. Теорія і практика громадського контролю у публічному управлінні: адміністративно-правове дослідження : монографія Харків : Діса плюс, 2013. 428 с.
4. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.2016 № 1145 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1544-16> (дата звернення: 20.10.2019).
5. Ластович Д. М. Місце та значення поліцейських послуг в діяльності національної поліції. *Форум права*. 2016. № 1. С. 141–146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_25.pdf (дата звернення: 20.10.2019).
6. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : підручник / за ред. Ю. І. Римаренка, Є. М. Моїсєєва, В. І. Олефіра. Київ : КНТ, 2008. 816 с.

Одержано 23.10.2019

УДК 342.5(477)

Дар'я Сергіївна ГЕТА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-0570-4846>

КОНСТИТУЦІЙНА МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА ЯК ГАРАНТІЯ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Однією із загальноусталених парадигм організації та функціонування сучасної демократичної соціально-правової державності є наявність ефективної та дієвої моделі місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування і децентралізація стають тепер провідними принципами демократичної внутрішньої та зовнішньої державної політики та конституційно-правового регулювання у розвинутих зарубіжних країнах.

Актуалізуючи саме значення сучасної муніципальної реформи в Україні, на наш погляд, слід зазначити, що за майже двадцятирічний період проголошення та становлення інституту місцевого самоврядування не призвів до певних результатів, а й взагалі на практиці іде підміна місцевого самоврядування органами державної регіональної влади. Тобто за певний період не було сформовано діючий ефективний механізм забезпечення міжнародних стандартів в сфері локальної демократії. Позитивним фактором виступають певні досягнення в сфері законодавчого забезпечення інституту місцевого самоврядування. Так, основні принципи, сформовані та закріплені не тільки в Конституції України, а й Законах України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4], «Про органи самоорганізації населення» [5], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [6].

Реформі Основного Закону України у сфері децентралізації влади повинні передувати комплексні наукові дослідження, виконані саме в межах юридичної науки, які на високому науково-методологічному рівні дозволять виділити та охарактеризувати причини такої конституційної реформи, її завдання, пріоритетні напрями тощо. Як пише Ю. С. Шемшученко: «Обґрунтування необхідності внесення змін до чинної Конституції України є ключовим у визначенні змісту майбутніх конституційних змін. При цьому йдеться не про абстрактну «потребу взагалі» щось змінити у нашій Конституції, а про конкретну необхідність справді потрібних її змін.

Для визначення цієї конкретної необхідності й потрібні узагальнення практики реалізації Конституції України з урахуванням тенденцій сучасного конституціоналізму. Виходячи з цього узагальнення, спираючись на нього ми отримаємо можливість науково обґрунтувати і сформулювати конкретну необхідність конституційних змін, і на основі цього визначити характер їхнього змісту» [8, с. 29–30].

Стаття 7 Конституції України [2] передбачає, що в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. «Місцеве самоврядування» регулює засади організації та функціонування місцевого самоврядування, закріплює основні підходи до розмежування компетенції між різними рівнями органів державної влади органів місцевого самоврядування.

Після ухвалення Конституції України опубліковано базовий Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Згодом також ухвалені закони України «Про статус депутатів місцевих рад», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», «Про асоціації органів місцевого самоврядування». Крім того, Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування та Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі в справах місцевого органу влади.

Як зазначає Іваненко Г. муніципальна реформа має забезпечити активне впровадження локальної демократії в Україні, упорядкувати зв'язок між центральними органами і владними структурами в регіонах, засоби й способи правового регулювання комунальної власності для розв'язання соціально-економічних проблем регіону, рішення кадрових питань у системі місцевого самоврядування [1, с. 10].

Частиною 2 ст. 5 Конституції України [2] встановлюється, що народ здійснює владу або безпосередньо, або через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Отже, саме народ, користуючись своїм виборним правом, обирає та наділяє владою як парламент, Президента України, так і органи місцевого самоврядування, а саме депутатів, голів сільських, селищних, міських рад.

Враховуючи євроінтеграційну стратегію державного розвитку, вважаємо, що визначення місцевого самоврядування, що міститься в ст. 140 Конституції України, має бути узгоджене з положенням ст. 3 Європейської хартії місцевого самоврядування. Необхідно передбачити, що місцеве самоврядування є не лише правом, але й спроможністю територіальної громади самостійно або під відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування здійснювати регулювання й управління суспільними справами місцевого значення в межах, визначених Конституцією і законами України. З метою вдосконалення правового регулювання взаємовідносин державних органів і органів місцевого самоврядування необхідно на рівні конституційних засад закріпити, що органи місцевого самоврядування не входять до системи органів державної влади.

На жаль, на сьогодні доводиться констатувати, що децентралізація в Україні розпочалася стихійно, переміщення вектору управлінського впливу в регіони не завжди супроводжується покращенням діяльності в розв'язанні державних і локальних проблем, а становлення системи регіонального і місцевого самоврядування ще не в повній мірі відповідає вимогам Європейської Хартії місцевого самоврядування.

Проблематика сучасної муніципальної реформи в Україні, набуває сьогодні все більшої актуальності як для теорії, так і для практики конституційного права та муніципального права, оскільки вона є ефективною гарантією охорони Конституції України. Без її послідовного вирішення важко говорити про розвиток конституційного і муніципального права, адекватного потребам захисту прав і свобод людини і громадянина та побудові демократичної соціально-правової держави.

Втілення муніципальної реформи у життя потребує прийняття цілої низки нормативних актів, що потребує знань фахівців та часу, але зупинятись не можна. Потрібно, незважаючи ні на що продовжувати її проведення. Потрібно створити найбільш ефективну модель місцевого самоврядування в Україні використовуючи досвід зарубіжних країн. В свою чергу вибір моделі місцевого самоврядування, в тому числі, залежить від статусу територіальних громад та розмірів населених пунктів де вони знаходяться, повноважень якими вони будуть наділені[7].

Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»[3] прийнятий для створення потужних, самостійних та самодостатніх територіальних громад. Модель місцевого самоврядування в Україні буде безпосередньо залежати від того, як даний Закон знайде себе у житті, наскільки потужні об'єднання громад будуть утворюватись та на яких територіях з урахуванням соціокультурних, економічних та політичних умов їх існування, наскільки буде можливо, з огляду на історичні, геополітичні, економічні, соціальні, етнокультурні, конфесійні та інші умови створити оптимальний баланс між централізацією та децентралізацією, уніфікацією та диференціацією. Також вибір ефективної моделі місцевого самоврядування буде залежати від обсягу повноважень, які можуть бути надані територіальній громаді.

Отже можна зробити висновок, що ефективне продовження муніципальної реформи буде залежати від того, наскільки потужні об'єднання громадян будуть утворюватись, які повноваження вони набудуть, і яка від цього буде економічна та соціальна ефективність. Конституція України повинна надати ці повноваження, а законні механізми, які отримають на місцях, дадуть можливість реалізувати свої нові повноваження. Головним фактором успіху муніципальної реформи є фінансова децентралізація. Якщо громада розумітиме, що вона має повноваження і фінансову базу на виконання цих повноважень, вона буде розвиватись. Децентралізація це реальний шлях до підвищення якості повсякденного життя мешканців кожного села, селища чи міста.

Список бібліографічних посилань

1. Іваненко Г. Конституційна модель правової держави: шляхи її удосконалення та реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.13. Одеса, 2002. 18 с.
2. Конституція України. Суми : ВВП Нотіс, 2016. 56 с.

3. Про добровільне об'єднання територіальних громад : закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 2015. № 13. Ст. 91.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
5. Про органи самоорганізації населення : закон України від 11.07.2001 № 2625-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48 Ст. 254.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування : закон України від 27.06.2001 № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
7. Серьогіна С. Напрями вдосконалення конституційного регулювання системно-структурної організації місцевого самоврядування в Україні. *Конституційна Асамблея: політико-правові аспекти діяльності*. 2012. № 8. С. 19–20.
8. Шемшученко Ю. Проблеми наукового забезпечення сучасного конституційного процесу в Україні. *Право України*. 2012. № 8. С. 28–34.

Одержано 31.10.2019

УДК 347.73

Ольга Петрівна ГЕТМАНЕЦЬ,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності

факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

ФІНАНСОВЕ ПРАВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин, реформування бюджетної системи и орієнтації України на стандарті європейського життя, програми навчальних дисциплін вузів які займаються підготовкою правоохоронців, підлягають удосконаленню. Фінансове право, як навчальна дисципліни вивчає суспільні відносини, що виникають з приводу формування, розподілу, використання та контролю публічних фінансових ресурсів (фондів грошових коштів в процесі діяльності держави (органів державної влади) та органів місцевого самоврядування [1, с. 44]. До важливіших завдань підготовки правоохоронців, відповідно до закону України «Про Національну поліцію України» належить:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2) [2]. З цих позицій важливо створити у майбутніх правоохоронців правове мислення в сучасних напрямках розвитку юридичної науки, зокрема і в сфері фінансової діяльності держави, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів господарювання.

Відомий фахівець науки фінансового права Л. К. Воронова зазначала, що фінансове право, як галузь права матеріалізується в фінансово-правових принципах, методах, а наука фінансового права матеріалізується в монографіях, статтях, наукових посібниках, підручниках з фінансового права. Вчена визначає, що як і кожна наука, наука фінансового права має властиві тільки їй предмет і методи дослідження, категоріально-понятійний апарат, свій зміст. Вона – частина юридичної науки в цілому. Предмет науки фінансового права:

- вся сукупність знань про фінансове право, фінансову діяльність держави;
- знання про фінансове право у формі складних, найбільш узагальнених фінансово-правових понять і категорій;
- систематизовані і узагальнені у формі наукових досліджень прості елементарні поняття про фінансово-правові норми, відносини, інститути;
- історія фінансового законодавства, практичний досвід правозастосовної діяльності органів управління фінансовими відносинами;

Отже, науку фінансового права можна визначити, як внутрішньо цілісну систему узагальнених специфічних знань про фінансове право і закономірності розвитку цих знань [3, с. 58–59]. Сучасні дослідники розвиває напрацювання Л. К. Воронової вважають за необхідне вивчення фінансового права, як навчальної дисципліни, що є обов'язковою при підготовки фахівців- юристів, майбутніх поліцейських. Наприклад, відомий вчений, юрист М. В. Карасева, зазначає, що систему фінансового права, слід розрізняти від поняття «система фінансового права як галузь права» і «система фінансового права як наука і навчальна дисципліна [4, с. 23]. У навчальних планах вузів, які готують юристів, фінансове право – є обов'язковою дисципліною при підготовки фахівців спеціальності «Право» та «Правоохоронна діяльність». Історія викладання дисципліни «фінансове право» має вагомні аргументи щодо необхідності вивчення цієї дисципліни, як обов'язкової в навчальних планах.

В дореволюційні часи загальна частина фінансового права на думку фундатора фінансового права І. Т. Тарасова складалася з наступних розділів: 1) організація фінансового управління; 2) фінансове законодавство про організацію управління публічними фінансами; 3) кошторис, бюджет, фінансова звітність, облік, контроль, ревізія; 4) відповідальність. Вчений звертав увагу на те, що предмет фінансового законодавства, це коло питань, що вирішує